

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/111/2019
Identifikačné číslo spisu: 1019200330
Dátum vydania rozhodnutia: 05.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1019200330.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: N. S., narodený XX. Q. XXXX, bytom v I., T. Č.. XXXX/XX, proti žalovanému: Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Šagátova č. 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 22. februára 2018, GR ZVJS-d-11701/14-2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. júla 2019, č.k. 24Sa/12/2019-17, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 29. júla 2019, č.k. 24Sa/12/2019-17 postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/2015 Z.z. (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu ako oneskorene podanú, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 22. februára 2018, GR ZVJS-d-11701/14-2018, ktorým tento postupom podľa § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) v spojení s § 30 ods. 1 písm. g/ Správneho poriadku konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu z 12. júna 2000, č. GR ZVJS-11701/30-2000 na základe podanej žiadosti žalobcu z 5. februára 2018 zastavil, nakoľko pred podaním návrhu vo veci správneho prieskumu začal konať súd - Krajský súd v Bratislave.

2. Krajský súd mal preukázané, že správne konanie bolo zastavené podľa § 30 ods. 1 písm. g/ Správneho poriadku, a preto proti uvedenému rozhodnutiu nemožno podať odvolanie (§ 30 ods. 2 Správneho poriadku). Rovnako mal preukázané, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk dňa 2. marca 2018 s tým, že posledný deň dvojmesačnej lehoty na podanie správnej žaloby (§ 181 ods. 1 v spojení s § 69 ods. 4 SSP) pripadol na 2. mája 2018 (streda, pracovný deň). Vzhľadom na to, že žaloba bola podaná na pošte dňa 5. marca 2019, krajský súd dospel k záveru o

oneskorenom podaní správnej žaloby, t.j. po zákonnej uplynutí lehoty na jej podanie.

3. Na základe zisteného, žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d/ SSP odmietol ako oneskorene podanú.

4. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 171 ods. 1 SSP tak, že žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

II.

5. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

6. Uviedol, že napadnutým rozhodnutím z 22. februára 2018 žalovaný správny orgán zastavil konanie o žiadosti, ktorou sa domáhal obnovenia vyplácania výsluhového príspevku od 1. júla 2000, ktorého vyplácanie bolo zastavené rozhodnutím z 12. júna 2000. Podľa § 84 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z. proti rozhodnutiu orgánov uvedených v § 80 až § 82 o dávkach sociálneho zabezpečenia možno podať písomne odvolanie do 15 dní od doručenia rozhodnutia orgánu, ktorý ho vydal. Podľa § 243 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov odvolací správny orgán je povinný rozhodnúť o odvolaní bezodkladne, najneskôr 60 dní odo dňa podania odvolania, pričom odvolací správny orgán o odvolaní nerozhodol.

7. Ďalej žalobca uvádzal, že tvrdenie krajského súdu, že žaloba je podaná oneskorene nezodpovedá skutočnosti a je v rozpore so samotným § 181 ods. 1 SSP ako aj ustanoveniami právnych predpisov (zákon č. 328/2002 Z.z., zákon č. 73/1998 Z.z.). V zmysle § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. V zmysle § 6 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy v správnych konaniach preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a rozhodujú o správnej žalobe v sociálnych veciach, pričom ani v jednom z týchto ustanovení nie je taxatívne daná doba, dokedy je možné podať správnu žalobu na ochranu svojich práv. Nakoľko potom sa jedná o konanie o sociálnej dávke a v § 6 ako aj v § 69 SSP nie je stanovená lehota na podanie správnej žaloby, žalobu z 5. marca 2019 nie je možné považovať za podanú oneskorene, t.j. po uplynutí lehoty na jej podanie.

8. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnou sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

9. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadril.

IV.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

11. Podľa § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z., na konanie o dávkach a službách sociálneho zabezpečenia sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (Správny poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 30 ods. 1 písm. g/ Správneho poriadku, správny orgán konanie zastaví, ak zistí, že pred podaním návrhu vo veci začal konať súd, ak osobitný zákon neustanovuje inak;

13. Podľa § 30 ods. 2 Správneho poriadku, proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa odseku 1 písm. b/, c/, f/, g/ a h/ sa nemožno odvolať.

14. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave (Správna žaloba v sociálnych veciach; pozn. súdu) ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

15. Podľa § 180 ods. 1 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis neprípúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

16. Podľa § 181 ods. 1 SSP, fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

17. Podľa § 181 ods. 4 SSP, zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

18. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že

- žalovaný tu napadnutým rozhodnutím z 22. februára 2018, GR ZVJS-d-11701/14-2018, podľa § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. v spojení s § 30 ods. 1 písm. g/ Správneho poriadku konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu z 12. júna 2000, č. GR ZVJS-11701/30-2000, na základe podanej žiadosti žalobcu z 5. februára 2018 zastavil, nakoľko pred podaním návrhu vo vec správneho prieskumu začal konať súd - Krajský súd v Bratislave

[predmetné rozhodnutie obsahovalo poučenie v znení cit.: „Proti rozhodnutiu o zastavení konania podľa § 30 ods. 1 písm. g/ zákona č. 71/1967 Zb. sa nemožno odvolať (§ 30 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.). Rozhodnutie o zastavení konania je preskúmateľné súdom (§ 6 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok)“]

- žalobca predmetné rozhodnutie z 22. februára 2018 napadol odvolaním, ktoré bolo adresované Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky

- žalobca napokon podal správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia z 22. februára 2018

- krajský súd uznesením z 29. júla 2019, č.k. 24Sa/12/2019-17, žalobu ako oneskorene podanú odmietol.

19. Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že krajský súd postupoval správne, keď žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. d/ SSP ako oneskorene podanú odmietol.

20. Konanie v správnom súdnictve je prostriedkom ultima ratio, a teda ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov právnych vzťahov súdom nastupuje až po zlyhaní všetkých zákonných prostriedkov nápravy v rámci správneho konania. Uvedené je zrejme z celej konštrukcie Správneho súdneho poriadku, keď zákon napríklad požaduje vyčerpanie žalobcovi prípustných opravných prostriedkov, vylučuje zo súdneho prieskumu rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania, ale tiež upravuje možnosť súdu zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo. Správne súdy teda preskúmajú až konečné rozhodnutie správnych orgánov - bez ohľadu na ich formu, pričom inými rozhodnutiami, respektíve postupmi správnych orgánov sa zaoberajú až v rámci preskúmania napadnutého konečného rozhodnutia. Správny súd teda v zásade preskúmava akýkoľvek akt správneho orgánu, po ktorého vydaní už nemôže nasledovať ďalšie konanie a ktorého vydanie môže ukrátiť na právach žalobcu, respektíve ktoré sa týka základných práv a slobôd žalobcu. V danej súvislosti treba poukázať na ústavnoprávne korene daného princípu, keď síce podstatou správneho súdnictva je ochrana základných práv a slobôd jednotlivca pred svojvôľou štátu a jeho výkonnej moci zverenej správnym orgánom, avšak tiež správny súd nesmie extenzívne poňatou preskúmovacou činnosťou zasahovať do právomoci moci výkonnej.

21. V predmetnej veci žalovaný vydal rozhodnutie, voči ktorému podľa § 84 ods. 1 v spojení s § 30 ods. 1 písm. g/ a ods. 2 Správneho poriadku nebolo prípustné odvolanie. O uvedenej skutočnosti bol žalobca riadne poučený v príslušnom rozhodnutí. V takom prípade mal žalobca možnosť napadnúť uvedené rozhodnutie priamo správnu žalobou s tým, že dvojmesačnú lehotu na jej podanie bolo potrebné počítat dňom doručenia tohto rozhodnutia žalobcovi, t.j. od 2. marca 2018. Lehota na podanie správnej žaloby uplynula 2. mája 2018 (streda, bežný pracovný deň). Pokiaľ potom žalobca podal správnu žalobu na poštovú prepravu až dňa 5. marca 2019, bolo nutné (podobne ako krajský súd) správnu žalobu vyhodnotiť ako oneskorene podanú.

22. Na tomto mieste dáva najvyšší súd (odhliadnuc od všeobecne uznávanej zásady „ignorantia iuris non excusat“, t.j. „neznalosť zákona neospravedlňuje“) do pozornosti zásadu, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a podobne. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení, vrátane využitia možnosti podania opravných prostriedkov. Pokiaľ mal žalobca za to, že voči predmetnému rozhodnutiu (i napriek jednoznačnému poučeniu, z ktorého vyplýval presný opak) bolo odvolanie prípustné, nič mu nebránilo, aby sa aj telefonicky obrátil na príslušný orgán, ktorý vydal predmetné rozhodnutie a informoval sa či už o možnosti podať odvolanie, respektíve o ďalších procesných možnostiach, ktoré mu prislúchajú, napríklad podať správnu žalobu vrátane lehoty na jej podanie.

23. Krajský súd tiež nepochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie, nakoľko vydal rozhodnutie výlučne charakteru procesného.

24. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší súd kasačnú sťažnosť postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

25. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP <. v spojení s § 167 ods. 1 SSP <.) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

26. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.